

וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁעוּ

mf

A - NAHNOVA - DA I - KE-CHET A - DAT I - A KOU MI -

DOR *cresc.*

DORMILA - A - RETS E RETS MO - RE - CHET DAR - KÉ - NOU IAH - JOM

VEIG - DOR MI - LA - A - RETS E - RETS MO - RE - CHET DAR - KÉ - NOU IAH - JOM VEIG DOR

I
 comme une commune perseverante
 de Jacob, de generation en generation,
 vers notre terre, notre patrimoine,
 sur toute barriere et sur tout feint?

כְּעִיר אֶחָדָה עֹמֵד
 מִיַּעֲקֹב מִדֹּרָת לְדֹרָת
 עַד אֶרֶץנוּ אֲבוֹתֵינוּ
 עַל כָּל מְצוּדָה וְעַל כָּל מְצוּדָה

II
 un elan sans cesse renouvelé
 briserons toute quille et toute frontiere.
 nous forgerons des bras de fer
 une realisation: delivrer le Messie enchainé.

בְּעֵלֵינוּ בְּעֵלֵינוּ
 נִשְׁבֵּר אֶת כָּל מְצוּדָה
 וְנִשְׁבֵּר אֶת כָּל מְצוּדָה
 נִשְׁבֵּר אֶת כָּל מְצוּדָה
 נִשְׁבֵּר אֶת כָּל מְצוּדָה

III
 ne est cette terre
 plaines, ses montagnes et ses mers.
 ce espoir n'est pas encore mort
 Israel est encore vivant, Israel est
 encore debout!

זֶה אֶרֶץנוּ
 הַשָּׂדֵה, הַהָר וְהַיָּם
 זֶה אֶרֶץנוּ
 זֶה אֶרֶץנוּ זֶה אֶרֶץנוּ

שם הארכיון: 610
 מספר תיק: 13-2-48

למי בן (10) גשני גשו א (10/1945)

13-2-2/48-1 C.10

מס' 13-2-2/48
מס' 1110

המנהל הכללי
מס' 13-2-2/48

מס' 1110 - מס' 13-2-2/48
ההעפלה - כנצלסון

קיימת עליה שקוראים לה "בלתי-ליגלית". הכל בעולם חוקי זה הוא חוקי מסלול חוקיות, כיבושים חוקיים, תעודות חוקיות, הפרת הכנסות חוקיות, רק עליה יהודים, על יסוד המנדט העתיק של יציאת מצרים, - היא איננה חוקית. לפני כמה שנים עבר עלי לילה בניפיה. ראיתי צעירים וצעירות, חותרים במסוטים, בלי לדעת אם כל הסירות הגיעו בשלום, צועדים במים כשהם אוחזים זה ביד זה, לבלי יינתק מי שהוא מן החבורה, מבלי דעת מה גורל שאר הסירות שיצאו יחד. בעיני היתה זו שרשרת הנמשכת מן יהודי הלוי ועד הנערים והנערות הללו. ומאסין אני, כי לא רחוקים הימים ושירים יושרו, ואולי גם יחברו תפילות לשלומם של יורדי-ים שלנו.

איזו הירה בעולם היא כשרה וחוקית, אם עליה זו איננה חוקית? ואיזו חוקים בעולם הם חוקיים, אם זכות היים ליהודי היא בלתי-חוקית?

אף אני עצמני הנני, אל ייחשב לי הדבר לעוון, עולה בלתי-חוקי, כי עליתי לארץ עם "פתקה האדומה" התזוכית. ואף על פי שבדרך כלל נוהגים אנשים להעריך ימים שהיו, הריני אומר, כי העליה הבלתי-חוקית של בני ביל"ו ובני העליה השנייה אינה יכולה להתנשא על פני העליה של ימינו.

העליה הבלתי חוקית יש לה תפקיד מיוחד במלחמתנו. כל רעיון מחפש לו את היסוד הסוציאלי, אשר ישמש נוסא לו בעצם חייו. היו ימים והחנודוני היהודי הקסן היה הנושא של חיבת-ציון, והוא ששמר על הנר שלא ידע, עד שבא הרצל ואחר כך באו ימים לרופא, לעורך-דין, לסטודנט. אחר כך בא נוסא אחר: אותם הבחורים, ללא "תואר" וללא הוד, בפרוסי פתח-תקוה ובשדות הגליל. וכשאני שואל את עצמי: מי בימינו אלה הנושא הטבעי - בגזירת גורלו - של מלחמת ישראל על קיומו, והיכן מקומו? הריני משיב לעצמי: על פני הימים צטושים נוסאי הדגל של צרת היהודים. הללו לא יתנו לסערי הארץ שייסגרו, לא יתנו למצפון העולם שיירוע, לא יתנו לבצע את חספר הלכך.

לא אסמת הפליטים ולא אסמת עם ישראל הפכנונו לפורצי חוקים. מי שפרץ את החוקה היסודית של ארץ-ישראל - עושה אותנו עבריינים. חפצנו לעבור בתחומי החוק, מתוך כיבוד החוק. נכנענו גם לחוקים שלא היו ידידותיים ביותר. אך אין להיבנע לחוק השולל את זכות-החיים של האדם. אנו פוסלים את היסוד המוסרי של גזירת-העליה. אנו סכריזים, כי זכות היהודים לעלות לארץ-ישראל איננה תלויה בחסדם של אנגלים או של ערבים. זכות דאשונית היא, ודק האלמות גדולת אותה מאתנו.

1-3-2-2/48-26-10 (מתוך נאום בקונגרס הציוני כ"א, 1939).

" L' IMMIGRATION ILLEGALE "

(Berl Katzenelson)

Il existe une immigration que l'on dit "illégale". Tout dans ce mot de légal, est légal - gouvernements légaux, conquêtes légales, papiers légaux, violation de promesse légale - seule l'immigration juive, basée sur l'antique Mandat de la sortie d'Egypte, elle, n'est pas légale.

Il y a quelques années je vécus une nuit d'anxiété. Je voyai des jeunes gens et des jeunes filles fendant l'eau de leurs rames, sans savoir si toutes les barques étaient arrivées en paix; ils avançaient sur les eaux, la main dans la main de peur que l'un d'entre eux ne soit coupé du groupe, sans connaître le sort du reste des barques qui étaient sorties avec eux. Devant mes yeux se continuait la chaîne depuis Rabbi Yehouda Halevi jusqu'à ces jeunes filles et garçons. Et je sais que le jour n'est pas loin où des chants seront chantés et des prières écrites au nom de nos navigateurs.....

Quelle immigration au monde est-elle droite et légale, si cette "alyah" est illégale? Et quelles lois au monde sont-elles légales si le droit de vivre du Juif est illégal? Et moi-même, que ce crime me soit pardonné, illégal je suis, car j'ai immigré avec la "carte rouge" des Turcs. Et bien que généralement, les hommes aient coutume d'embellir les jours passés, moi je dis que l'immigration illégale des Bilou et de ceux de la deuxième alyah ne peut être comparée à l'immigration telle qu'elle est de nos jours.

ההעפלה מהמגרב

בסיפור מתה

יעקב גורר

לא פחות מעניינים וזכרונותיו של קלב לטלל על שלפוחי באפריקה הצפונית, על שני שלביה הראשון בתוניס, למחרת מחזרה מהכיבוש הנאצי והשני באלג'יר. במאבק של טרם מדינה בשלב הראשון עסק בכינון תנועת התנועה הציונית חלוצית צעירי ציד, שבגידה עתידים היו לייסד את קיבוץ רגבים שלשומרון בשלב השני עשה למען ארגון ההעפלה ממרוקו, ודרך זה פי אלג'יר גם זכרונות אלה אינם נעדי נז' פך ספנותי מוכרקי השליח שאינו מומחה לפעילות במחנות, ונבחר לתפקידו גם נז' כות היותו נחשב על אנשי המפלגה הנכבד נז' מעשה בשליח - הוא המספר - שמעט הנשאר במקום, משום שכאשר קראו שם המושאל על מנת שיעלה למחנות, לא שם לב בתחילה שהכונה אליו מעשה במכוד ההסתהרות הכופה בקיימה של התעוררות ציונית ככה בצפון אפריקה, משום שטרם מצא בה תנועה נוצר מעלתנית, כאשר היה מורגל מילי בעורו בגליציה וכל תיאור הסכל של המעפלים במחנה הנאולתך, סבל מצנן ומחור-בזירה אופשית, כמו לקותם מספור דאליסטי מעלות.

כניאכו, פרשת ההעפלה מצפון אפריקה באניה להכרתה ללכת יתר, וטוב הרבר כי מחזרו של אפרים בן חיים העוסק בה, הוא הגדול והגדול במחזרי הקובץ העובדה שהיה חיה בשעתו מראשי העוסקים חד יחמים בהעפלה מצפון אפריקה אינה פוגמת במדעיותו; המדחק בומר - צר, כמסתבר, גם את המרחק-התיוני לבריקה קפדנית של העובדות הנגשא ואין לסיפור יסורי גם משום שהעובדות מפריכות את הדעה המ קובלת, כאילו דק תמונת-המדינה עוררה כהירות המורה את חשאיפה לעליה מדי הכי מיתה המשיחית יהודים אלה עזבו בתמונתם את גושבתם כשאן נודע להם כן של אשתי רות להגיע ארצה - אשרות שוליה כרוכה בסבל - אף כי לא נרדפו במקמתותם. את מניעיהם נופלים בציוניותם ממניעיהם של אלפי הצעירים הצעירות שעזבו את בית הר ריהם כפולחן של שנות השלושים, על מנת להתחלף בתנאים לא תנאים בקיבוץ היה כשרה, בירדעם שזהו השער היחיד לכניסה לארץ ישראל.

המוסרים שבקבוץ מהודים מרעם נושאים מנהן מעורר הדיים היהודים בצפון אפריקה בזמן רחוק יותר, כגון עבודתה של יצחק אבר רבמי - עורך השבון - על מלהר השתחרר תם של יהודי תונים מתלות בנגיד (הקאיה) ועד לכינון מוסדות קהילתיים עצמאיים מחזק של רישא אור, הבא להאריך טענה אנטשימית נפרצה כדרך קשר כביכול, בין הענקת-השחיף האוהדי ליתר אלג'יר (חנק פרמיה) לבין המרד שפדז באותה ארץ ב-1871. עבודתה של ונה אברהמי על ראשי תה של תנועת התנועה החלוצית בצפון אפריקה ועוד מאסי מעניין עשיר ומנהן הברך הוא שוך התרכו ביהדות צפון אפריקה ויצר מעין שלמות עניינית. אולי רצוני שגם הכתבים ונאים יתרכו כל אור בתנאים טריטוריאלי מיוחד של הפזורה-הקרויה בפניו בשם ירח המורה.

שרשים במלח - קבצים לחקר התנועה הציונית והחלוצית בארצות האספים - א / סעוד: יצחק אברת מי / ד טבוקין - המכון למחקר התנועה הציונית והחלוצית בארצות המורה / התאגות הקיבוץ המאוחד / תשמ"ח / 1986 / עמ' 478

כשנלתי לירי את המאסף התנשי שור שים במוחה התכוונתי לעיין באותם מאמרי מחקר המבטיחים לידוש או העקר קה בנושאים המעניינים אותי, לקרוא במש רות מאמרים מבטיחים פחות ולולג בליל על אותו רשימת המצוינות בסופו של הקובץ, שהן בגדר תיעוד. אלא שהיתה שעת רצון או שמא הסקרנות שמעורר בטאון מרע' חוש היא שגורמת ונכוחת את גורמנה ליד, תודת פגוש עם שתי תעודות אנשיות מרשר מת, שליחתי באמריקה הצפונית, מאת קלב קסל ומבצע מוראל, משימה כמחוק (6 במארס 1964, ביולו 1961), מאת דוד ליטמן מוד ערכן והיסטורי החשוב יש בחן גם מעטעם המשתנה של דבר ספנות דוד טים, שן פרקים באותה סאגה מופלאה, בה אס כהמור של יהודי אפריקה המערב (מאגריב) למדינת ישראל.

סיפור של דוד ליטמן עשוי לשמש בסיס להסרטי של סרט פעולה זמנת. גיבורו הוא חובב נעים הליכות, הפועל שנות מלח מני עים רעיוניים מוגדרים ויותר מתוך תחושה הומניטארית. עמומה, פרי עינן כספרו של שייר, עליתו ונפילתו של הרייך השלישי שיה שבעבודתו מחעורר אצלרנגש האחרות של הוייטלס קואל כלפי בני עמו הסובי לים התנדואים העורר האשף איש המוסד וכי יתכן טרם פעולה בלעדית - הוא יעיל ובעל נועשה, מצוי תמיד ברקע דמותו נשא רות לוסה במיסתורין עד הקנה האלישה המסב רה שישועה תוהי ליצירת הביסוי לבעלת שלמות וריונה ולאוד היסוסים מוכנה לה סתבן נלצאה לקעולה בצד הגיבור. פקידה הממשל חור ומבצע דברו: בחלקם אדיבים ובחלקם מבלי משים לעצום קשיים, וכולם אינם פקחים ביותר, אך גם אינם אודי לים סרי טעם האנשים שלנו, המושכים בחושים: חלקם מוגבלים, מתשיבים עצמם ללא גבול, מבלי שיסרו להכיר מקורו את תנאי הפעולה, ובמעשה איחלת אחת שלהם כמתקם ומכשילים את המבצע ומסכבים את העוסקים בו. המבצע - העובדות יודים ממרד קו לישראל, במטווה של ארגון שונויצרי, הולט יודים, כביכול לנעשה תבראה בקיט, נות בהי שווייץ, בנימי הקיץ ומשום מה נרשמים רש יורים יהודים, המטבה היתה לאפשר לתורים להבריה לאחר מכן את הגי כול והתניע בעקבות לזיהם לישראל, הסדי פוד אף אינו נסקל איכונה ושה בסמך לת קטפה בה מסתיים - בהצלחה מלאה - המבצע משנה ממשלת מרוקו את מדיניותה כלפי היהודים ומאפשרת את יציאתם החופי שיה מהמדינה כמובן עם ליהיהם שוב, לא היה צורך בסיפור של משלוח יודים לנופש בשווייץ כדי לאפשר את יציאת המשפחה לישראל.

עם עולים חדשים

והכריזו הגרעין הצעיר-אפריקאי בבית-השיטה

צעירים וצעירות אשר אך-ארבעה ימים משהגיעו ארצה. זה שבוע ימים שעזבו את בית הוריהם והגיעו למחול הפסח. אינם מאמינים עדיין למראה עיניהם, וקשה להם עדיין להבין שאכן בארץ-ישראל הם. עודם חיים בצמיה של שלוש החדשים האחרונים אשר קדמו לנסיעתם: אשר בהם היו מרוכזים יחד וציתו כל יום לבשורה הנדולה. אינם מאמינים עוד שבאו כבר לחוף מבטחים. אך לפני שבועות מספר היו עוד בסכנת מות ועתה. היאמן הדבר שהמשיט הם בארצם? טיילנו יחד בחיפה, וכל רגע נעצרו בקריאות התפעלות למראה הלנוח הראוה. "זה חמש שנים שלא דאינו מאכלים כאלה!" אילו ניראו סחודות כאלו אצלנו. היתה פורצת קטטה. החלטהותם גזרת והולכה עד שפורצים כשירה באמצע הרחוב.

מצעירים אלה דק בוודים ידעו על ציונות ותנועת החיה במולדת: שרזים בעוני הגישאות בסוניס או התבוללו בחברה הצרפתית והרגישו את יהדותם כהשלה. רק עם בא שליחי ארץ-ישראל למדו לשאת את יהדותם בגאון ולצדד בקומה זקופה לקראת עתידם. רובם היו בסחנות עבודה גרמניים, ומכלו מבלי דעה על מה והנה. תיכף אחרי תקופה קשה זו, הגיעה אליהם הבשורה על התחדשות חיים לאומיים. ונודע להם על מה ולשם מה עבר עליהם כל זה. עבורה נדולה עשו השליחים. ידעו למצא דרך לנישים הרגישים שבלבם, והפיהו בהם רוח התלהבות עד כדי התגברות על כל המכשולים בריחה מסביבתם ומבית הוריהם.

חטא נריל חטאה תנועתנו כלפי נוער זה וכלפי יהדות זו כולה. חטא אשר אינו יודעת אם ניתן עוד לתקון. יהדות זו דתית היא. אמנם עלינו להבין שמושביהם אינם כמושבינו. צורות חייהם ומנהגיהם אינם כמנהגינו. חסיס עליהם כולה שונה תכלית השגוי. ולא אחד מהם אשר רואה את עצמו דתי יראה בעינינו כעמל במצוה. ולהיטך. אך בכל זאת ישנם הבסיס והרקע הכללי. הם קרובים לססורת והיא גט אהובה על רבים מכיניהם.

יש בנוער זה (כמו בכל נוער) רצון למהפכות: יש בו רצון לשנוי ערכין והדבר ניצל על מנה להרחיק אותם מחיים דתית. הדת והיי המסורת הוצמדו לפנייהם כממל הרי-אקציה המתנגדת לכל שנוי בצורת החיים. ולא תתן לנוער להיות את חיי החפשיים. ומתוך חוסר ידיעה, עם-הארצות נכנסו הד-כדים ללב הצעירים הללו, והשרישו בהם כוח ושנאה לכל אשר השם "דת" עליו.

הפעולה הצליחה. כי בפעולה שלילית קל יותר להצליח. הרבר נעשה בעדינות: ידעו המחנכים להחשב בסנטימנטים מסודתיים וידעו לעטוף את פעולתם באיטלאל של כבוד ושמירת מסורת. הם הוכנסו למסגרת הקבוק המאוחר בתור גרעין אשר נהגים מבחב כשר והוכתחה לו שמירת שבת. אך אל נשלה את עצמנו. שהרי צעירים אלה אשר גס יריעות טונימליות ביהדות אין להם, לא יחזיקו מעמד כסביבת

חילונית סובחקה זו. גרעין זה ותנועה זו הרי הם אשר הביאו מנוף חדש ורוח חדשה ביהדות צפון-אפריקה. עליהם טביק הנוער כהערכה וכבעדועים, הם אשר סתוים את הדרך לנוער צפון-אפריקה. דרך אשר הלכו בה הראשונים. בה ילכו גם הבאים אחריהם.

ומה היא דרך זו? התרחקות. אפגם איטית, מכל קדשי ישראל, אשר תהפך פעם לבוז גלוי ולרמיסה ברגל של כל היקר לנו.

ומה יכלה להיות דרך זו? דרך של התחדשות החיים הדתיים. דרך של אהבה והעצבה לקדשי עצמנו. דרך של התלהבות ומסירות לחורה ולקיומה. אילו ידעו להורות להם מה נשגכים הם. חיי תורה ומה גדולה היא השאימה עליהם.

זה היה חספיד התנועה. אך לא טלאנו אותה. החפצנו את ההודמנות. זמי יודע אם היא חזקת עוד. אך ישמש לנו כשלון זה לקח. יראה לנו את הדרך שבה עלינו ללכת. יראה לנו שדוקא לארצות אלו אשר כתי ישנה ויקה דתית. עלינו לשלוח חברים: דוקא ליהדות זו יש להביא את הבשורה על חיים חדשים שנגזרים והולכים כאן. על-הקמת מספר המושבת על יסודות התורה. יהודית פרידמן

10

מאמר

CS